

KIRJALLINEN KYSYMYS 1068/2006 vp

SAK:n rooli eduskuntavaaleissa

Eduskunnan puhemiehelle

Maaliskuun 2007 eduskuntavaalien kampanjoin-
ti on käynnistynyt, ja SAK lähti avoimesti mu-
kaan sosiaalidemokraattisen puolueen vaalityö-
hön. Presidentinvaaleissa ko. puolue osallistui
yksipuolisesti yhden ehdokkaan tukitoimiin ja
toisen ehdokkaan antikampanjointiin.

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjär-
jestyksen 27 §:ään viitaten esitän asianomaisen
ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

*SAK perii jäseniltään jäsenmaksua, joka
on maksajalle verovähennyskelpoinen.
Onko juridisesti ja moraalisesti oikein
ja kohtuullista, että kyseistä menettelyä
käyttäen valtio osallistuu taloudellisesti
"piilopuoluetuella" yhden puolueen eh-
dokkaiden vaalityöhön eduskuntavaa-
leissa?*

*Onko yleensäkin mahdollista ja oi-
kein, että työntekijöiltä heitä itseään
varten kerättyjä varoja käytetään yhden
puolueen ehdokkaiden tukemiseen, kos-*

*ka SAK:ssa on myös muiden puolueiden
kuin sosiaalidemokraattien kannattajia?*

*Aikooko hallitus puuttua em. epäkoh-
taan jo ennen vaaleja, että sen linjasta
voi vetää oikeat johtopäätökset?*

*SAK antaa eduskuntavaaleissa sosiaali-
demokraateille suuren työpanoksen
oman palkatun henkilökuntansa kautta.
Onko hallitus tietoinen tuon työn rahal-
lisesta arvosta?*

*Pitääkö vaalirahoitusilmoituksessa il-
moittaa palkattujen työntekijöiden palk-
kasumma, mikäli ehdokas saa apua
esim. SAK:n tai STTK:n työntekijöiltä?*

*Millä tavoin hallitus muutoin reagoi ti-
lanteeseen, etteivät eri vaalit muutu am-
mattijärjestöjen tuen kautta ohjailtuina
epädemokraattiseen ja epäoikeudenmu-
kaiseen suuntaan ja aikooko hallitus uu-
sia tältä osin lainsäädäntöä?*

Helsingissä 16 päivänä tammikuuta 2007

Ahti Vielma /kok

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Herra puhemies, olette toimitaneet asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Ahti Vielman /kok näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 1068/2006 vp:

SAK perii jäseniltään jäsenmaksua, joka on maksajalle verovähennyskelpoinen. Onko juridisesti ja moraalisesti oikein ja kohtuullista, että kyseistä menettelyä käyttäen valtio osallistuu taloudellisesti "piilopuoluetuella" yhden puolueen ehdokkaiden vaalityöhön eduskuntavaaleissa?

Onko yleensäkin mahdollista ja oikein, että työntekijöiltä heitä itseään varten kerättyjä varoja käytetään yhden puolueen ehdokkaiden tukemiseen, koska SAK:ssa on myös muiden puolueiden kuin sosiaalidemokraattien kannattajia?

Aikooko hallitus puuttua em. epäkohtaan jo ennen vaaleja, että sen linjasta voi vetää oikeat johtopäätökset?

SAK antaa eduskuntavaaleissa sosiaalidemokraateille suuren työpanoksen oman palkatun henkilökuntansa kautta. Onko hallitus tietoinen tuon työn rahallisesta arvosta?

Pitääkö vaalirahoitusilmoituksessa ilmoittaa palkattujen työntekijöiden palkkasumma, mikäli ehdokas saa apua esim. SAK:n tai STTK:n työntekijöiltä?

Millä tavoin hallitus muutoin reagoi tilanteeseen, etteivät eri vaalit muutu ammattijärjestöjen tuen kautta ohjailtuina

epädemokraattiseen ja epäoikeudenmukaiseen suuntaan ja aikooko hallitus uusia tältä osin lainsäädäntöä?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Perustuslaissa turvataan jokaiselle kokoontumis- ja yhdistymisvapaus. Samoin on turvattu ammatillinen yhdistymisvapaus ja vapaus järjestäytyä muiden etujen valvomiseksi. Yhdistymisvapauteen kuuluu olennaisesti yhdistysten sisäinen itsemääräämisoikeus ja toimintavapaus. Kuten kansanedustaja Ahti Vielman aikaisempaan samasta asiasta tekemään kirjalliseen kysymykseen KK 29/2006 vp annetussa vastauksessa todettiin, hallituksen tarkoituksena ei ole ryhtyä lainsäädännön muuttamiseen tältä osin.

Tulon veronalaisuudesta ja tulosta tehtävistä vähennyksistä on säädetty tuloverolaissa (1535/1992). Verotuksen osalta asiaa on tarkasteltava verovelvollisen näkökulmasta. Verotuksessa veronalaisten tulojen hankkimisesta ja säilyttämisestä aiheutuneet kulut ovat vähennyskelpoisia. Työmarkkinajärjestöjen jäsenmaksut katsotaan verotuksessa tällaisiksi kuluiksi ja ne ovat siten vähennyskelpoisia riippumatta siitä, asettuuko työmarkkinajärjestö tukemaan vaaleissa puolueita vai ei.

Vaalirahoituksen ilmoittamisesta on säädetty laissa ehdokkaan vaalirahoituksen ilmoittamisesta (414/2000). Eduskuntavaaleissa jokaisen kansanedustajaksi valitun ja varaedustajaksi vaalien tulosta vahvistettaessa määrätyn on tehtävä ilmoitus vaalirahoituksesta. Vaalirahoituksen antajalla ei siten ole velvoitetta antamansa tuen julkistamiseen. Lain tarkoituksena on vaalirahoituksen avoimuuden lisääminen ehdokkaiden mahdollisten sidonnaisuuksien selvittämiseksi. Ilmoitus vaalirahoituksesta tehdään oikeusminis-

teriölle kahden kuukauden määräajassa vaalien tuloksen vahvistamisesta. Ilmoitus on sellaiseenaan julkinen.

Vaalirahoitusilmoituksessa ilmoitetaan ehdokkaan vaalikampanjan kokonaiskulut sekä ehdokkaan vaalikampanjan rahoitus eriteltyinä toisaalta ehdokkaan omiin varoihin sekä toisaalta ehdokkaan, hänen tukiryhmänsä ja muun hänen tukemisekseen perustetun yhteisön, saamaan ulkopuoliseen tukeen. Ulkopuolinen tuki ryhmitellään vaalirahoitusilmoituksessa yksityishenkilöiltä, yrityksiltä, puoluejärjestöiltä ja muilta vastaavilta päätahoilta, kuten etujärjestöiltä, saatuun tukeen.

Erikseen on ilmoitettava kunkin yksittäisen tuen arvo ja sen antajan nimi, jos tämä arvo on vähintään 1 700 euroa. Tueksi luetaan rahana, ta-

varana, palveluna tai muulla vastaavalla tavalla korvauksetta saatu suoritus ottamatta kuitenkaan huomioon tavanomaista talkootyötä ja tavanomaisia ilmaisipalveluja.

Eduskunnan perustuslakivaliokunta on todennut, että vaalitoimintaan osallistuminen on paljolti sellaista vapaata kansalaisaktiivisuutta, jota ei pidä pyrkiä liiaksi ohjaamaan säännöksin (PeVM 8/2000 vp). Perustuslakivaliokunnan mainitsemasta syystä hallituksen tarkoituksena ei ole ryhtyä ehdokkaan vaalirahoituksen ilmoittamista sääntelevän lain muuttamiseen. Oikeusministeriö seuraa kaikkien ilmoittamisvelvollisten vaalirahoituksen, myös yksittäisten tukien, ilmoittamista ja esittää tarvittaessa säännösten täsmentämistä saatujen kokemusten perusteella.

Helsingissä 8 päivänä helmikuuta 2007

Oikeusministeri Leena Luhtanen

Till riksdagens talman

I det syfte som anges i 27 § i riksdagens arbetsordning har Ni, Herr talman, till den minister som saken gäller översänt följande skriftliga spörsmål SS 1068/2006 rd undertecknat av riksdagsledamot Ahti Vielma /saml:

FFC uppbär medlemsavgift av sina medlemmar och medlemsavgiften är avdragsgill för betalaren. Är det juridiskt och moraliskt riktigt och skäligt att staten genom detta förfarande med "dolt partistöd" ekonomiskt deltar i valarbetet av ett visst partis kandidater i riksdagsvalet?

Är det överhuvudtaget riktigt att de medel som samlas in från arbetstagarna för att gagna dem själva används för att stödja ett visst partis kandidater, eftersom FFC bland sina medlemmar har anhängare även till andra partier än socialdemokraterna?

Ämnar regeringen avhjälpa detta missförhållande redan före valet, så att man av dess linje kan dra rätta slutsatser?

Genom sin egen avlönade personal har FFC lagt ner en stor arbetsinsats på socialdemokraterna i riksdagsvalet. Är regeringen medveten om penningvärdet av ovan nämnda arbete?

Skall lönesumman för den avlönade personalen uppges i samband med anmälan av kandidaters valfinansiering, om kandidaten har fått stöd t.ex. av FFC:s eller STTK:s medarbetare?

På vilket sätt reagerar regeringen i övrigt på denna situation för att hindra att valen på grund av de bidrag som fackföreningsrörelsen lämnar blir odemokratiska och orättvisa och ämnar regeringen vidta några åtgärder för att revidera lagstiftningen till denna del?

Som svar på detta spörsmål anför jag följande:

I grundlagen tryggas mötes- och föreningsfrihet för var och en. Den fackliga föreningsfriheten och friheten att organisera sig för att bevaka andra intressen är likaså tryggad. Till föreningsfriheten hör i väsentlig grad föreningarnas inre självbestämmanderätt och verksamhetsfrihet. Som konstaterades i svaret på Ahti Vielmans tidigare skriftliga spörsmål beträffande samma sak (SS 29/2006 rd) har regeringen inte för avsikt att ändra på lagstiftningen i detta hänseende.

Bestämmelserna om inkomstens skattepliktighet och avdrag på inkomsten finns i inkomstskattelagen (1535/1992). När det gäller beskattning bör saken betraktas ur den skattskyldiges synvinkel. De utgifter som föranleds av förvärvande eller bibehållande av skattepliktig inkomst är avdragsgilla i beskattningen. Medlemsavgifter till arbetsmarknadsorganisationer betraktas som dylika utgifter i beskattningen, och de är alltså avdragsgilla oberoende av om arbetsmarknadsorganisationen i fråga har beslutat att stöda partier vid valet eller inte.

Bestämmelserna om anmälan av valfinansiering finns i lagen om anmälan av kandidaters valfinansiering (414/2000). Vid riksdagsval är den som valts till riksdagsledamot och den som bestämts till ersättare för ledamot vid fastställande av valresultatet skyldig att anmäla finansieringen av sin valfinansiering. Den som tillhandahåller

ler valfinansiering har således inte någon skyldighet att offentliggöra valfinansieringen. Syftet med lagen är att få till stånd en större öppenhet i valfinansieringen för att klarlägga kandidaternas eventuella bindningar. Anmälan om valfinansiering skall tillställas justitieministeriet inom två månader från det att valresultatet fastställts. Anmälan är som sådan offentlig.

Anmälan skall uppta bl.a. de totala kostnaderna för och finansieringen av kandidatens valkampanj specificerad dels enligt kandidatens egna medel och dels enligt det utomstående understöd som kandidaten, kandidatens stödgrupp och någon annan sammanslutning som grundats för att stöda kandidaten har mottagit enligt en indelning i privatpersoner, företag, partiorganisationer och andra motsvarande viktiga donatorer, såsom inresseorganisationer.

Värdet av varje enskilt stöd och namnet på donatorn skall nämnas särskilt, om värdet uppgår

till minst 1 700 euro. Med understöd avses pengar, varor, tjänster och andra motsvarande prestationer som erhållits vederlagsfritt, dock inte sedvanligt frivilligt arbete och sedvanliga gratis-tjänster.

Riksdagens grundlagsutskott har konstaterat att deltagande i valverksamhet kan i mångt och mycket rubriceras som en fri medborgaraktivitet som det inte är lönt att alltför mycket försöka styra genom bestämmelser (GrUB 8/2000 rd). Av ovan nämnd orsak har regeringen inte för avsikt att vidta några åtgärder för att ändra lagen om anmälning av kandidaters valfinansiering. Justitieministeriet följer anmälningarna av samtliga kandidaters valfinansiering, också i fråga om enskilda bidrag, och lägger vid behov fram förslag till precisering av bestämmelserna på basis av gjorda erfarenheter.

Helsingfors den 8 februari 2007

Justitieminister Leena Luhtanen